

Forum Historia

Kertaus

Historian koe ja siinä menestyminen

Taulukko- ja tilastotehtävään vastaaminen

Taulukko- ja tilastotehtävään vastaaminen

- Katso ensin aineistosta annetut ulkoiset tiedot, kuten otsikot ja sarakkeiden selitykset.
- Tutki, onko luvut esitetty absoluuttisina vai suhteellisina.
- Mieti, mikä on taulukon tai tilaston pääsanoma ja onko siitä nähtävissä poikkeamia.
- Tuo havaintosi esiin riittävän yksityiskohtaisesti. Älä vain toista havaintojasi, muista myös selittää niitä.
- Pohdi, onko vastauksessa syytä nostaa esiin myös lähdekritiikki.

Esimerkkitehtävä

- a) Miten Suomi on muuttunut toisen maailmansodan jälkeen taulukon perusteella? (8 p.)
- b) Mitkä tekijät selittävät kehitystä? (12 p.)

Vuosi	Syntyneitä	Aviottomana syntyneitä, %	Avioeroja	0-vuotiaana kuolleet	Elinajan-odote
1940	65 849	9,4	1 330	5 800	53/59 v.
1950	98 065	5,2	3 700	4 300	58/65 v.
1960	82 129	4,0	3 700	1 700	64/71 v.
1970	64 559	5,8	6 000	850	65/73 v.
1980	63 064	13,1	9 500	480	69/77 v.
1990	65 549	25,2	13 100	370	70/78 v.
1998	57 100	37,2	13 800	240	73/80 v.
2007	58 729	40,6	13 224	161	75/82 v.
2021	49 594	47,7	12 166	88	79/84 v.

Lähde: Tilastokeskus

Forum Historia

Kertaus

Opettajalle

Näkökulmia tehtävään

- Tämä on tyypillinen taulukko, jonka tulkinnassa edellytetään pitkän aikavälin kehityksen ymmärtämistä.
- Taulukko on oppiainerajat ylittävä, koska sen aihe liittyy olennaisesti myös yhteiskuntaoppiin.

Vuosi	Syntyneitä	Aviottomana syntyneitä, %	Avioeroja	0-vuotiaana kuolleet	Elinajan-odote
1940	65 849	9,4	1 330	5 800	53/59 v.
1950	98 065	5,2	3 700	4 300	58/65 v.
1960	82 129	4,0	3 700	1 700	64/71 v.
1970	64 559	5,8	6 000	850	65/73 v.
1980	63 064	13,1	9 500	480	69/77 v.
1990	65 549	25,2	13 100	370	70/78 v.
1998	57 100	37,2	13 800	240	73/80 v.
2007	58 729	40,6	13 224	161	75/82 v.
2021	49 594	47,7	12 166	88	79/84 v.

Lähde: Tilastokeskus

Näkökulmia tehtävään

a) Miten Suomi on muuttunut toisen maailmansodan jälkeen taulukon perusteella? (8 p.)

- Syntyneiden määrä oli vuonna 1950 huomattavasti korkeampi kuin muina vuosina. Syntyvyys kääntyy laskuun 1970-luvulle tultaessa.
- Avioerojen määrä kasvaa ajanjaksona voimakkaasti.
- Aviottomana syntyneiden määrä nousee koko ajan, ollen 2000-luvulla moninkertainen aikajakson alkuvuosiin verrattuna.
- Imeväiskuolleisuus laskee kuvattuna aikana voimakkaasti.

Näkökulmia tehtävään

a) Miten Suomi on muuttunut toisen maailmansodan jälkeen taulukon perusteella? (8 p.)

- Keskimääräinen elinikä nousee ajanjakson aikana voimakkaasti.
- Koska vastauksen a-kohdassa on jaossa kuusi pistettä, tulisi vastauksen pääpainon olla b-kohdassa. Älä kuitenkaan aliarvioi a-kohdan merkitystä. Ylimalkainen lukujen havainnointi ei tuo täysiä pisteitä, joten havainnoista on maltettava kertoa riittävän tarkasti.
- Tiedot on saatu Tilastokeskuksesta, joten niitä voidaan pitää puolueettomina ja riittävän luotettavina.

Näkökulmia tehtävään

b) Mitkä tekijät selittävät kehitystä? (12 p.)

- Jälkimmäinen tehtävä laajenee tilaston ulkopuolelle, ja siihen vastaaminen edellyttää Suomen historian yleisten kehityslinjojen tuntemista.
- Lukujen takana on suurten ikäluokkien synty, elinkeinorakenteen muutos ja Suomen muuttuminen hyvinvointivaltioksi.
- Kun miehet palasivat sodasta, purkautui patoutunut tarve perustaa perheitä. Lapsia syntyi tuolloin paljon, koska Suomi oli vielä maatalousvaltainen, eikä ollut syytä rajoittaa syntyvyyttä. Ehkäisykin oli puutteellista.
- 1960-luvun jälkeistä kehitystä selittää elinkeinorakenteen muutos ja elintason nousu. Suomi teollistui ja väki muutti maaseudulta kaupunkeihin, joten lapsia ei enää tarvittu maatalouden töihin.

Näkökulmia tehtävään

b) Mitkä tekijät selittävät kehitystä? (12 p.)

- Kaupungistuminen paransi suomalaisen naisen asemaa, mikä yhdessä kehittyneempien ehkäisymenetelmien (e-pilleri) kanssa laski syntyvyyttä.
- Avioerojen ja aviottomana syntyneiden määrän jatkuva kasvu kertoo kaupungistumisesta ja naisen itsenäisyyden lisääntymisestä. Esimerkiksi palkkatöissä käynti lisäsi riippumattomuutta miehestä. Kyläyhteisöt olivat tiiviitä, joten sosiaalinen paine käyttäytyä normien mukaan oli suurempi maaseudulla kuin kaupungeissa. Nyky-Suomessa on hyväksyttyä elää ja tehdä lapsia avoliitossa.
- Imeväiskuolleisuuden raju lasku ja eliniän nousu kertovat siitä, kuinka elintaso nousee ja yleinen terveydenhoito vähitellen kohenee, kun Suomi teollistuu ja muuttuu pohjoismaiseksi hyvinvointivaltioksi.